

**НАУКОВА ФІЛОЛОГІЧНА
ОРГАНІЗАЦІЯ «ЛОГОС»**

**Міжнародна
науково-практична конференція**

**«МОВА, ЛІТЕРАТУРА І КУЛЬТУРА:
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ»**

8–9 жовтня 2021 р.

м. Львів

УДК 001.2:[81+82+008](063)
М74

Мова, література і культура: актуальні питання взаємодії: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції: м. Львів, 8–9 жовтня 2021 р. – Львів : ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2021. – 92 с.

Видається в авторській редакції. Редакційна колегія Наукової філологічної організації «ЛОГОС» не завжди поділяє погляди, думки, ідеї авторів та не несе відповідальності за зміст матеріалів, наданих авторами для публікації.

У виданні зібрані тези, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Мова, література і культура: актуальні питання взаємодії».

УДК 001.2:[81+82+008](063)

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ЗАСОБИ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Рейда О. А.

ОСНОВНІ МОВНІ ОЗНАКИ СПІЛКУВАННЯ
В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ 6

НАПРЯМ 2. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

Григорук С. І.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ОБРАЗІВ ДЕРЕВ
У РОСІЙСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ ПОЕЗІЙ Б. І. АНТОНІЧА 10

Іванишин Н. Л.

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ ТЕРМІНІВ
АНГЛОМОВНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ 14

Ли Яньсюе

ТРУДНОСТІ ПЕРЕВОДА ПРОИЗВЕДЕНИЙ
СЯО ХУН НА ИНОСТРАННЫЕ ЯЗЫКИ 17

Лозовська К. О., Полежаєва Т. В.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ОБЩЕННІ ЛЕКСИКИ
ПОЛЬСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ
ДЖ. Р. Р. МАРТИНА «ГРА ПРЕСТОЛІВ») 20

Невинна Ю. П., Кондратенко О. О.

ПРО ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ
ПРИМІТОК З ІСПАНСЬКИХ ДРАМАТИЧНИХ ТЕКСТІВ:
ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ 23

НАПРЯМ 3. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

Виспінська Н. М.

ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ
З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ 28

Моргунова О. О.

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ АДАПТАЦІЇ
УКРАЇНСЬКИХ МІГРАНТІВ В АМЕРИЦІ 31

НАПРЯМ 4. УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

Сокол Г. Р.

ПСИХОСОФІЯ ЧУЖИНЦІВ ТА ЗАЙД
У ПОВІСТЕВОМУ ЦИКЛІ ГАЛИНИ ЖУРБИ
«ЗОРІ СВІТ ЗАПОВІДАЮТЬ...» ТА «РЕВОЛЮЦІЯ ІДЕ» 35

НАПРЯМ 3. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

Виспінська Н. М.
доктор філософії,
асистент кафедри іноземних мов
для гуманітарних факультетів

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна

ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Реформування національної системи освіти, що нині відбувається в Україні, актуалізує проблеми підготовки кадрів, здатних працювати згідно з новими методологічними орієнтирами, які окреслює Концепція Нової української школи. Серед них чільне місце посідає інклюзивна освіта. Запровадження інклюзивної політики в освіті розкриває «Національна стратегія розвитку освіти України на 2012–2021 роки», у якій проголошено пріоритетним завданням розроблення ефективної системи інклюзивного навчання; висунуто вимоги до модернізації системи професійної підготовки педагогічних працівників, здійснення професійної підготовки майбутніх учителів у вищому навчальному закладі, які здатні демонструвати розвинені інтелектуальні професійні й особистісні якості в інноваційному освітньому просторі.

Актуальність проблеми інклюзивного навчання пов'язана зі світовими та вітчизняними тенденціями. Кількість учнів з особливими освітніми потребами (далі – ООП) в закладах загальної середньої освіти збільшується. Дітей, які потребують спеціальної підтримки та/чи корекції фізичного та розумового розвитку, в Україні понад 1 млн, що становить 12% від загальної кількості дітей. Зростає кількість батьків, які не хочуть віддавати своїх дітей із певними порушеннями у спеціалізовані навчальні заклади, наполягаючи на праві своєї дитини перебувати в звичайному навчальному закладі поруч зі здоровими однолітками.

Це вимагає від учителів переструктуризації професійної діяльності, творчого підходу до розроблення методики навчання і навчально-методичного забезпечення інклюзивного навчання, опанування інноваційними технологіями та спеціальними методами спільного навчання дітей із нормотиповим розвитком і ООП та, передусім, зміни психології особистісного ставлення до роботи в інклюзивному середовищі, прийняття й усвідомлення нової філософії освіти, її гуманістичної спрямованості.

Розроблення теоретико-методологічних засад розбудови інклюзивної освіти в Україні та технологічних основ впровадження інклюзивного навчання було започатковано науковцями Інституту спеціальної педагогіки та психології імені М. Ярмаченка: В. Засенко, А. Колупаєва, О. Таранченко, Е. Данілавічюте, О. Федоренко, Л. Коваль. Н. Бігунова (Н. Бегунова), Ф. Голшан (F. Golshan), Н. Педмедіві (N. Padmadewi), О. Скл'оміна (О. Склёмина) та інші приділяли значну увагу навчанню іноземних мов (далі – ІМ) учнів з ООП, розладами аутистичного спектра зокрема.

Відповідно до Базового навчального плану початкової освіти для спеціальних закладів (класів) загальної середньої освіти з українською мовою навчання дітей з ООП, наведеного в Державному стандарті початкової освіти, на вивчення ІМ відводиться 70 год щорічно [2, с. 35]. Визначеними вимогами до обов'язкових результатів навчання ІМ здобувачів освіти є: 1) сприйняття інформації, висловленої ІМ в умовах безпосереднього й опосередкованого міжкультурного спілкування, її критичне оцінювання; 2) розуміння прочитаних іншомовних текстів різних видів для здобуття інформації або для задоволення освітніх потреб, її використання та критичне оцінювання; 3) надання інформації, висловлювання думок, почуттів та ставлення, взаємодія з іншими особами усно, письмово та в режимі реального часу, використовуючи ІМ [2, с. 14-15]. Задля забезпечення визначених результатів навчання важливо визначити підходи до навчання ІМ дітей з ООП.

Беручи до уваги особливості навчання ІМ, можемо стверджувати, що вчителі, як правило, викладають у класах зі змішаними можливостями; кожен клас – це неоднорідне місце, мотиваційні чинники, інтелект, сильні та слабкі сторони відрізняються. Задоволення потреб усіх учнів – одна з найважливіших цілей усіх вчителів. Отже, вчителям потрібно застосовувати різні методи, прийоми та підходи в процесі навчання.

Використання *мультисенсорного підходу* досить ефективно в інклюзивних класах. Мультисенсорні навчальні програми розроблені так, щоб учні могли засвоїти знання, використовуючи різні органи чуття. Мультисенсорне навчання стосується одночасного використання зорових, слухових та кінетично-тактильних методик для поліпшення пам'яті та навчання. Подання навчального матеріалу здійснюється візуальним, слуховим і кінетично-тактильним шляхами. За мультисенсорного навчання вчитель визначає навчальні цілі та підбирає навчальні матеріали в такий спосіб, щоб учні могли вчитися, бачачи, чуючи, торкаючись. Доцільно використовувати картки з кольорами, геометричні фігури, картинки, таблиці, тканини та інші матеріали, а також ігри, в яких обов'язковий емоційний компонент, особливо радість і сміх [4, с. 47].

Метакогнітивний, або металінгвістичний, підхід передбачає формування іншомовної комунікативної компетентності шляхом вербалізації певної діяльності, такої, наприклад, як вимова та формування слів і словосполучень, граматичне словотворення. Метакогнітивний підхід допомагає учням навчитися контролювати власне навчання шляхом визначення цілей навчання та моніторингу власного прогресу. Для цього підходу характерне застосування групових видів діяльності та техніки fishbowl. Завдання виконується невеликою групою студентів. Потім решта класу коментує, наскільки добре група працювала разом, які іншомовні мовленнєві засоби використовувалися та що допомогло б групі працювати ще ефективніше. Це дає змогу зосередити увагу на власне мові, яка використовується для вираження різних думок та потреб, як-от ввічливо погодитися, запропонувати щось тощо. Такий вид діяльності може мати графічний супровід [4, с. 48].

У межах **комунікативного підходу** доречно застосовувати рольові ігри. Беручи участь у рольових іграх, учні вивчають та практикують мову в стереотипно-ситуативних комунікативних ситуаціях, а також розвивають навички прийняття рішень, спілкування та наполегливості. Рольові ігри відіграють ключову роль у формуванні впевненості, допомагають підготувати учнів з ООП до взаємодії у соціумі. Для рольових ігор у інклюзивному класі розмір групи залежить від завдання, але не повинен бути більше чотирьох учнів. Доцільно дати чіткі вказівки щодо завдання та підтримки ще на етапі планування; виділити час на підготовку та практику; стежити, чи беруть участь у грі всі учасники; дати час на усвідомлення цілим класом та обговорення рольових ігор, час для проведення дискусій із гравцями; обговорити почуття та ставлення (наприклад, можна поставити запитання: «Як почувалася мишка / мама?»), забезпечити учням можливість обговорити свої відповіді та реакції на інших гравців [1, с. 67; 4, с. 70].

Сутність **особистісно-орієнтованого** підходу полягає в урахуванні вікових, психологічних особливостей, інтересів, можливостей, потреб учнів, у здійсненні опори на принципи диференціації, індивідуалізації навчання, в забезпеченні мовного й особистісного розвитку учнів. Способи подачі навчального матеріалу, добір ілюстративного матеріалу, вибір завдань відбувається крізь призму особистості учня, його потреб, мотивів, інтелекту, здібностей тощо. За цього підходу формування іншомовної компетентності має відбуватися в контексті, відомому дитині. В межах цього підходу застосовують роботу в парах, групах, рольові ігри, розігрування діалогів, ведення бесід, розвиток творчих здібностей, самооцінювання [3, с. 152].

Отже, інклюзивна освіта передбачає рівне ставлення до всіх здобувачів освіти, забезпечення отримання знань і можливості успішної соціалізації рівноправно з усіма членами суспільства. Навчання ІМ

учнів з ООП здійснюється відповідно до робочого навчального плану загальноосвітнього навчального закладу. Проте вчителям слід переструктуризувати навчальний процес, використовувати різні підходи з метою задоволення потреб усіх учнів. Доцільне, на нашу думку, буде застосування мультисенсорного, метакогнітивного, комунікативного та особистісно-орієнтованого підходів.

Список використаних джерел:

1. Груба Т. Сучасні підходи до формування мовної особистості учнів на уроках української мови (профільний рівень). *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. № 1 (64), лютий 2019. Миколаїв, 2019. С. 65–71.
2. Державний Стандарт початкової освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. Київ, 2018. 37 с. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.04.2021).
3. Щербань Н. С. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до реалізації практикоорієнтованого навчання старшокласників з особливими потребами : дис. ... д. пед. наук : 13.00.04. / Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир, 2021. 495 с.
4. Abdallah M. TEFL/TESOL for Students with Special Needs: For EFL Student Teachers. *Online Submission*. 2015. 163 p. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED557723.pdf>

Моргунова О. О.
*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології*
Маріупольський державний університет
м. Маріуполь, Донецька область, Україна

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ МІГРАНТІВ В АМЕРИЦІ

Спілкування – це процес взаємодії особистостей і соціальних груп, в якому відбувається обмін інформацією та досвідом, різноманітними видами діяльності та їх результатами. У процесі спілкування відбувається соціалізація особистості, змінюється структура і сутність взаємодіючих суб'єктів, формується людська індивідуальність.